

(המשך מעמוד 12)

מסיבות סבירות: הוא פירסם זה מכבר את גישתו הפרוציונית. מגעו הראשון היה עם אנשי לח"י, שהקימו מחתרת בחוגי השמאל בפאריס, כשהייתה מלחמה בבריטים היתה בעיצומה. עבדאל-קאדר הביע נכונות לתמוך באירגון הישראלי האנטיאימפריאליסטי, בעל הגחון הישראלי, שמאלני, חיפש קשר עימו. ראשי לח"י נזהרו, הטילו את המגע על פעילה מדרג בי: בטי קנוטי.

כאשר התפרק לח"י, עבר כמו רוב אלהי לח"י בפאריס למפ"ם. הוא הגיע לארץ, שהיה שנתיים בקיבוץ חצור, נשא לאשה צעירה יהודיה שהכיר שם. שם ספג גם את התורה הציונית, לכל פרטיה. ואם כי התגרש מן האשה, לא התגרש מן התורה: לפני כמה שנים פירסם ספר עבה בשפה הצרפתית, בו דגל בשיתוף-פעולה ערביישראל-מארכסיסטי, תוך חיוב הציונות בנזק בנזק.

פאשיסט תתימפותח. כאשר הגיע עבדאל-קאדר השבוע לביקור ממושך בארץ, הגדיר את עצמו כ"תייר מהפכני". מגמתו: לחפש זרכים לשיתוף-פעולה עם שוחרי-שלום ישראליים. גם הפעם הוא מתארך בעיקר בקיבוצי מפ"ם.

עבדאל-קאדר אינו מתיימר לייצג כוח ערבי מאורגן. להיפך: הוא משמץ בגלוי לב, ובשפה צרפתית עסיסית, את כל היכולות השליטים בעולם הערבי. דעותיו, בין השאר:

- על גמאל עבדאל-נאצר, האורי בומי דיאן ודומיהם: "פאשיסטים תתימפותחים".
- על אל-ח'כבי בורגיבה: "סוכן אמריקאי, העושה בדיוק מה שהאמריקאים אומרים לו לעשות".
- על מוחמד בודיאף, אייט אחמד ו"המנהיגים המפורסמים של המחתרת האלי גירית נגד השלטון: הם עומדים ברגל אחת באופוזיציה וברגל השניה בביזנס".
- **יום הגאולה.** מניין תבוא הגאולה לעולם הערבי ולשלום הישראלי-ערבי? דעתו של עבדאל-קאדר: עבדאל-קאדר: רק מתוך ההמונים הערביים. הוא מאמין כי בבוא היום יתמוטטו כל המישטרים הערביים הקיימים, ויקומו מישטרים דמוקרטיים וסוציאליסטיים. מישטרים אלה יבטיאו את רצון ההמונים, הרוצים בשלום, גם עם ישראל.

הסתדרות

פעם בחצי שנה

במעמד 617 של ספר ועידת ההסתדרות כתוב שישראל ישעיהו העלה להצבעה את ההחלטה האומרת כי למועצת ההסתדרות תהיה סמכות לשנות את חוקת ההסתדרות. לא כתוב שם אם אמנם היתה הצבעה על הצעה זאת או לא.

וכך נעשה עמוד 617 סלע מחלוקת בינושא חשוב מאוד. כי הפרט החשוב ביותר בחוקה, אותו רוצה מפא"י לשנות, קובע כי מינהלת חברת-העובדים חייבת להתכנס כל שבועיים. מפא"י רוצה שגוף זה יתכנס רק פעם בחצי שנה.

מינהלת חברת העובדים הוא הגוף היבחר בבחירות להסתדרות ובו יושבים נציגי כל המפלגות, ויכולים, כך, להביע דיעה על ענייני סולל בונה, כור, המשכיר ושאר החברות ההסתדרותיות.

לפתע התברר שהחלטה כזאת לא תוכל להתקבל עד לבחירות הבאות, היא יתגלה כי ההצבעה לא נערכה. מינהלת חברת העובדים תהיה חייבת להתכנס כל שבועיים.

הוא שמע במסיף. את בעיית עמוד 617 העלה עורך-הדין הצעיר יורם ארי' דור, נציג חרות כותע הפועל. הוא ביקש לראות את הפרוטוקולים המקוריים. שמחה אבן-זוהר, מזכיר הוועד הפועל, לא יכול היה לזכור מה כתוב בפרוטוקולים אלה, לכן מיהר לארגן סרטי ההקלטה של הדיונים, ניסה לשמוע אם היתה הצבעה או לא.

עד שאיריור הגיש בקשה לבית-הדין העליון של ההסתדרות, שדן בעניין זה השבוע, שמע אבן-זוהר מספיק. ההצבעה בחזרה אמנם התקיימה. בית-הדין העליון הורה כי מותר למועצה לשנות את החוקה. ומעתה יוכלו נבחרים להצביע לפקה (המשך בעמוד 17)

פיסת נייד זו משחררת משרות צבאי!

רחל, צבאית תל-אביבית שמעט מלאו לה 17 שנה, נסעה ללישכת הגיוס ביפו. אבל לא כדי להתייצב למשרות צבאי, כי אם כדי לבקש שיחרור. נימוקה: היא פאציפיסטית, ומצפוניה אינו מרשה לה ללבוש מדי-צבא ולאחוז בנשק. הכרה זו היא כה עמוקה אצלה, שהיא מתנגדת אפילו לנטילת חיי עוף או פרה, ועל כן היא גם צמחונית.

בעולם, זהו נימוק מוכר לשיחרור משרות צבאי. גם בישראל זכו סרבני-המלחמה להכרה בזכות מצפונית זו, והם פוטרם משרות צבאי. תמורתו — כמו בחר המדינות המשחררות פאציפיסטים — עליהם למלא משרות לאומי אחר. בישראל, חייב סרבן-מלחמה לעבוד ארבע שנים במקום שקובעים לו. בדרך כלל: מיכרות של תימנע, או באזורים כמו ירוחם ומיצ'פטרמון בנגב.

גם רחל היתה מוכנה למלא משרות מן סוג זה, תמורת שיחרור משרות צבאי. סדיר, אבל פקיד לישכת הגיוס לא רצה לשמוע מכל העניין. "פאציפיסטיזם" שאל, "זה לא מעניין אותי. את תשרתי כמו כל הבחורות!" צרה-מצפון של רחל מיכאלי לא עניין אותה.

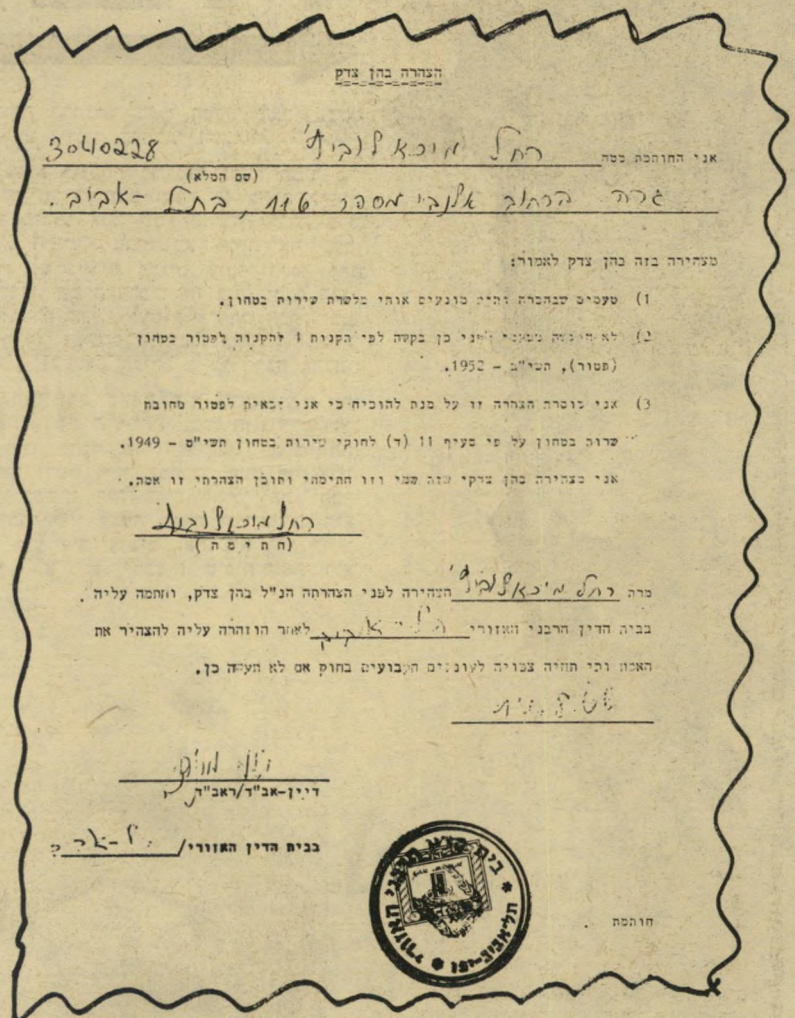
*** "אני מסרבת!"

שובה הביתה שלחה מכתב רשמי ללישכת הגיוס, שפתח בהכרזה תקיפה: "אני, רחל מיכאלוביץ, בת ברקו ו"מרים מיכאלוביץ, מסרבת לשרת בצה"ל, בהסתמך על הפטור מטעמי מצפון".

נימוקה: "הנני מתנגדת למוסד הקרדי צבאי... הנני חברה באירגון הפאציפיסטי העולמי, ואנו דוגלים בין השאר בשלילת היריבויות מכל מדינות העולם. ברור, אם כן, ששרותי בצבא, והיותי חלק ממוסד ריבוני ולא מוסרי, עומד בסתירה לכל עקרונותי ואישיותי."

"אחיוה נבשק פסולה בעיני בהחלט, בכל נימוק שהוא. גם בגניע לא אחזתי בכל נשק שהוא, למרות החובה ללמוד להשתמש בו. נשק מכל סוג שהוא מיועד לפגיעה בנפש, ואני בהחלט מסרבת למלא את יעודו באחוזי בו אפילו לצרכי אימון..."

ואילו במכתב למערכת העולם הזה כתבה: "פאציפיזם, סרבנות-מלחמה, סירוב לאחוז בנשק, אי-הכרה בגבולות לאומיים,

רחל מיכאלי הוכיחה שקל להשיגה

הרבנים עוזרים לרמות את צה"ל!

ושאר ערכים דומים — כל אלה הם מושגים, לא-רציונליים, ילדותיים, ובחור שכאלה נתקל אומנם תמיד בהרמת גבות תחילה, ואחרי-כך בחיוך לגלגני.

גם בבואי לשטח את טענותי בפני מנהל לישכת הגיוס ביפו נתקלתי בתגובה דומה. רק משסרבתי בכל תוקף לעבור את הפרוצדורה המקובלת, ועמדתי על דעתי כותי להגיש הצהרה בה אפרט את נימוקי סרובי לשרת בצה"ל, הסכים האיש לוותר על הפרוצדורה באופן זמני. הוא שילח אותי הביתה על מנת להכין את ההצהרה, אבל ציין כי הנימוק שאותו ציינתי — פאציפיזם — אינו מעלה ואינו מוריד, וכי עלי לשרת כמו כל הנערות."

*** שחררה

אילו היה העניין נגמר כאן, היה נשאר בגדר סיפור אישי של נערה, הי נלחמת על עקרונותיה ואמונתה. אבל סיפור של רחל מיכאלי, בתו היחידה של צורף וחניכת תיכון עירוני, לא נשאר סיפור אישי. המפתח למה שהופך אותו לסיפור בעל חשיבות לאומית טמון בסוף הדברים שאמר לה מנהל לישכת הגיוס: "עליך לשרת כמו כל הנערות."

האמנם? האמנם משרות כל הנערות? רחל לא היתה צריכה לחפש רחוק, כדי לקבל תשובה. אחת מחברותיה, שלמדה איתה בכיתה, סיפרה לה בעליצות רבה שזה עתה הצליחה להשתחרר משרות צבאי. אי. אי? פשוט מאוד: "הצהרתי שאני די תי!"

למולדת...". היה זה מיכתב מן הסוג שכל צעיר וצעירה במדינה מקבל כבוא זמני: צו התייצבות לשירות צבאי בצה"ל.

רחל מיכאל ממלאה את התפקיד, ליד דלפק המודיעין, במשרד הרבנות בתל-אביב. לשם השלמת התהליך הופנתה לחור, בו יושב הרב, המעניק אישורי-שיחרור בסיטונות, מבלי לשאול שאלות מיותרות או לחקור בפרטי הדברים.

רבנות

שהקימה לאחר מכן מועדון-לילה ב"בארישבע, ונפטרה שם.